

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**Методичні матеріали до семінарських занять з
навчальної дисципліни Педагогіка для студентів
III курсу факультету культури і мистецтв
(6.020201 – театральне мистецтво,
театрознавство)**

ЛЬВІВ 2015

Метою викладання навчальної дисципліни “Педагогіка” є формування у студентів педагогічного мислення, оволодіння знаннями, уміннями й навичками психолого-педагогічного аналізу навчально-виховного процесу, розвиток розуміння сутності педагогічної діяльності як організації взаємодії вчителя з учнями у ролі рівноправних суб’єктів, партнерів.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Педагогіка” є

- оволодіння студентами знаннями теоретичних основ педагогічного процесу; сучасного освітнього простору; основних дидактичних систем; методів, засобів та форм організації навчання; філософських основ сучасного українського виховання;
- формуванні адекватного розуміння процесів навчання та виховання як педагогічної взаємодії суб’єктів обопільної діяльності;
- застосуванні набутих теоретичних знань у конкретних видах практичної діяльності під час проходження педагогічної практики.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- ✓ основні напрями розвитку сучасної педагогіки, її предмет, об’єкт та категорії;
- ✓ спрямованість діяльності і взаємодію соціальних інституцій виховання, специфіку театральної педагогіки у її історичному розвитку;
- ✓ методи науково-педагогічних досліджень;
- ✓ особливості розвитку особистості;
- ✓ особливості розвитку групи та роботи педагога з творчими колективами і їх лідерами;
- ✓ напрями, форми і методи виховання учнів;
- ✓ сутності виховання як процесу, його структури, механізмів, моделей, особливостей виховання молоді у закладах культури;
- ✓ принципи, правила організації педагогічного спілкування, його стилі та рівні;
- ✓ сутність, структуру особливості процесу навчання у школі;
- ✓ сучасні форми організації навчання учнів традиційні та інтерактивні методи навчання;
- ✓ визначення складових діяльності вчителя його педагогічної майстерності; особливостей спілкування з учнями на допустимих рівнях та стилів спілкування; бачення конфлікту як простору для розвитку конструктивного середовища;
- ✓ норми, критерії оцінки діяльності педагога та учня.

вміти:

- ✓ організовувати педагогічну взаємодію у контексті вимог принципів розвитку та виховання особистості, вікових особливостей та співвідношення факторів розвитку;
- ✓ застосовувати методів, прийомів, форми організації виховного впливу на дітей та молодь; аналізувати зміст виховання за напрями та системами відношень;
- ✓ аналізувати і враховувати у діяльності закономірності групової динаміки, шляхи та засоби розвитку дитячого та молодіжного колективу, з метою формування позитивних міжособистісних стосунків;
- ✓ аналізувати й розв’язувати конфлікти у дитячому та молодіжному середовищі;
- ✓ застосовувати методи, прийоми організації навчання учнів (сюжетно-рольові ігри, діалоги, дискусії, бесіди, роботи в групах тощо);
- ✓ планувати структуру, зміст навчального заняття відповідно до дидактичної мети; проводити психолого-педагогічний аналіз навчального заняття;
- ✓ аналізувати різноманітні педагогічні ситуації.
аналізу педагогічних ситуацій.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Лекцій	Сем.- Практ	ІР	СР

Змістовий модуль №1. Загальні основи педагогіки.				
1 Педагогіка як наука. Театральна педагогіка	2	2	2	3
2. Особистість, індивідуальність, фактори і середовище розвитку. Дитина з особливими потребами.	2	2		5
3. Майстерність педагогічної діяльності. Педагогічне спілкування, конфлікт.	2	2	8	2
Разом за змістовим модулем 1	6	6	10	10
Змістовий модуль №2 Загальні основи теорії виховання , освіти і навчання				
4. Сутність процесу виховання	2	2	2	5
5. Зміст, форми і методи виховної взаємодії	2	2	2	5
6. Виховуюче середовище групи	2	2	2	2
7. Дидактика. Загальні основи теорії навчання	2	2		2
8. Форми та методи навчання	2			2
Разом за змістовим модулем 2	10	8		22
Усього : 72	16	14		42

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Назва теми заняття	Год.
1.	Педагогіка як наука. Театральна педагогіка	2
2.	Особистість, індивідуальність, фактори і середовище розвитку Дитина з особливими потребами.	2
3.	Майстерність педагогічної діяльності. Педагогічне спілкування, конфлікт.	2
4.	Сутність процесу виховання	2
5	Зміст, форми і методи виховної взаємодії	2
6.	Виховуюче середовище групи	2
7	Дидактика. Загальні основи теорії навчання	2
	Усього годин	14

Критерії оцінювання та оцінка навчальної діяльності на заняттях

3 б. – активна участь студента у семінарському занятті, доповідь (одне із питань), що окрім реферування літератури включає самостійні змістовні судження.

2 б. – доповідь з частини питання, відтворення готових знань; участь у певних видах пізнавальної діяльності, обговореннях, висловлення обґрунтованої позиції;

1 б. - діяльна участь у занятті, групових видах діяльності, висловлення суджень.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Іспит	Сума	
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2					
T1	T2	T3	МК №1	T4	T5	T6	T7	50	100
ІЗ	ІЗ		6	ІЗ	ІЗ				
3+3	3+3	3		3+3	3+3	3	Проект 8 МК №2 6		

Протягом семестру студент може набрати максимально 50 , мінімум 31 бал.

Завдання для семінарських занять методичні рекомендації щодо підготовки і виконання

Семінарське заняття №1. Педагогіка як наука Театральна педагогіка

У результаті вивчення даної теми студент повинен

знати: основні поняття (категорії) педагогічної науки; характеристику та функції виховання як діяльності і педагогічного терміна, теорії його походження; характерні особливості сучасних методів педагогічного дослідження.

вміти: аналізувати етапи розвитку предмета педагогічної науки; педагогічні погляди та основні віхи діяльності класиків педагогіки; формулювати власні судження щодо напрямів розвитку педагогічної теорії сучасності, зокрема театральної педагогіки.

Питання для обговорення

1. Педагогіка, як наука, сучасні напрями її розвитку. Місце педагогіки у системі наук.
2. Розвиток предмета педагогічної науки. *Педагогіка як наука про формування особистості. Педагогіка як наука про вплив на розвиток особистості* - Я.А.Коменського, Й.Г.Песталоцці, Ф.-А.Дістервега, Джона Локка, Й.Гербарта, Ж.Ж.Руссо. *Педагогіка як наука про педагогічно доцільну взаємодію*. Основні напрямки розвитку педагогічної науки у першій половині ХХ ст., діяльність: Д.Дьюї, Г.Кершейштайнера, С.Френе, М.Монтессорі, Р.Штайнера, Л.Виготського.
3. Театральна педагогіка. Сучасні театральні школи

Рекомендована література

1. *Джуринский А. Н.* История зарубежной педагогики Учебное пособие для вузов. – М., 1998.
2. Історія української школи і педагогіки. Хрестоматія. Упорядник проф.О. О. Любар; За ред. В. Г. Кременя. – К.: 2003.
3. Педагогіка. Хрестоматія. Уклад.: А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К.: Знання- Прес, 2003.
4. *Фіцула М. М.* Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2001.
5. *Цюра С.Б.* Педагогіка особистого досвіду. Практикум для самостійної роботи. Л. 2006.

Семінарське заняття №2. Особистість, індивідуальність, фактори і середовище розвитку Дитина з особливими потребами.

У результаті вивчення даної теми студент повинен

знати: принципи розвитку особистості, фактори та основні теорії, що трактують розвиток у контексті соціальних впливів, взаємодії і самоорганізації

вміти: аналізувати особливості трактування понять індивід, особа, індивідуальність, особистість, розвиток; зіставляти характерне, спільне та специфіку у людини у різних вікових періодах; виділяти тенденції, закономірності та чинники розвитку дітей із особливими потребами

Питання для обговорення на занятті

1. Принципи та фактори розвитку особистості.
2. Педагогічне середовище розвитку дитини з особливими потребами.
3. Поняття віку і теорії вікового розвитку Роль кризи у розвитку.

Рекомендована література

1. Ги Лефрансуа Прикладная педагогическая психология. – СПб, 2005. – 416с.
2. Савчин М.В. Вікова психологія: Навч. посібн. – 2-ге вид., стереотип./М.В.Савчин, Л.П.Василенко. – К., 2009. – 360с.
3. *Фіцула М. М.* Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2001.
4. *Цюра С.Б.* Педагогіка особистого досвіду. Практикум для самостійної роботи. Л. 2006.

Семінарське заняття № 3. Майстерність педагогічної діяльності. Педагогічне спілкування, конфлікт.

У результаті вивчення даної теми студент повинен

Знати: складові педагогічної майстерності, поняття педагогічного спілкування, його функції, структуру, рівні і стилі; поняття конфлікту, його типи і способи виходу із конфліктних ситуацій;

вміти: аналізувати педагогічну взаємодію, визначити основні завдання педагогічної діяльності у закладах освіти і культури;

Питання для обговорення на занятті

1. Майстерність педагогічної діяльності. Структура і параметри педагогічного спілкування.
2. Рівні, бар'єри та стилі у педагогічному спілкуванні.
3. Порушення взаємодії. Конфлікт у педагогічній діяльності.

Рекомендована література

1. *Мойсеюк Н. С.* Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – 1999 .
2. Ги Лефрансуа Прикладная педагогическая психология. – СПб, 2005. – 416с.
3. Педагогіка. Хрестоматія. Уклад.: А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К.: Знання- Прес, 2003.
4. Педагогічна майстерність: Підручн./ За ред. І.А. Зязюна. – К., 2004.
5. *Підласий І. П.* Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. – К., 2004.
6. *Слуцкий В.И.* Элементарная педагогика или как управлять поведением человека. М.,
7. *Фицула М. М.* Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2001.

Семінарське заняття № 4. Сутність процесу виховання. Мета, зміст, закономірності і принципи виховання

У результаті вивчення даної теми студент повинен

знати: сутнісні характеристики понятійного ряду виховний ідеал – мета виховання – зміст виховання – завдання і цілі виховання; співвідношення і визначення понять закономірності виховання – принципи виховання – правила виховання

вміти: аналізувати розвиток мети і змісту виховання у соціальному та історичному контексті; вичленовувати завдання та цілі виховання із конкретної мети і змісту; будувати самостійні міркування щодо наслідків дії закономірностей виховання і умов, що забезпечують реалізацію принципів виховання

Питання для обговорення на занятті

1. Аналіз і порівняльна характеристика ідеалу і мети виховання в історичному та соціальному аспектах.
3. Аналіз мети і змісту виховання як педагогічних понять та їх вираження у виховній діяльності закладів освіти і культури України.
4. Закономірності процесу виховання. Характеристика основних принципів виховання.

Рекомендована література

1. *Мойсеюк Н. С.* Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – 1999 .
2. Педагогіка. Учебное пособие для студентов педагогических вузов и педагогических колледжей / Под ред. П.И. Пидкасистого. – М., 1998.
3. Педагогіка. Хрестоматія. Уклад.: А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2003.
4. Національна доктрина розвитку освіти //Освіта. – 2002. - №26.- 24квітн-1 травн.
5. *Фицула М. М.* Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2001.
6. *Цюра С.Б.* Педагогіка особистого досвіду. Практикум для самостійної роботи. Л. 2006.

Семінарське заняття № 5. Форми і методи організації виховної взаємодії

У результаті вивчення даної теми студент повинен

знати: співвідношення понять методи, форми та засоби виховання; характерні особливості сучасних методів виховання, умови, що забезпечують їх ефективність та причини неефективності виховного впливу;

вміти: аналізувати критерії основних класифікацій і відповідну їм структуру методів виховання, проводити педагогічний аналіз процесуальної сторони виховних ситуацій на підставі критеріїв оцінки рівня вихованості та ступеня ефективності виховного впливу.

Питання для обговорення на занятті

1. Сутність і структура процесу виховання у трактуванні сучасної педагогічної науки. Співвідношення основних понять.
2. Методи, словесного впливу на свідомість, почуття, поведінку учнів. Умови ефективного застосування. Методи формування позитивного досвіду поведінки учнів.
3. Методи стимулювання позитивної поведінки учнів. Умови ефективного застосування. Методи контролю та самоконтролю і оцінки самооцінки рівня вихованості.

Рекомендована література

1. *Мойсеюк Н. С.* Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – 1999.
2. Ги Лефрансуа Прикладная педагогическая психология. – СПб, 2005. – 416с.
3. Педагогіка. Хрестоматія. Уклад.: А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К.: Знання- Прес, 2003.
4. *Слуцкий В.И.* Элементарная педагогика или как управлять поведением человека. М., 1992.
5. *Фіцула М. М.* Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2001.

Семінарське заняття № 6. Виховне середовище групи.

У результаті вивчення даної теми студент повинен

знати: види груп за рівнем їх розвитку, характеристики лідера у контексті дитячої групи і умови їх ефективної діяльності;

вміти: аналізувати пріоритети у співвідношенні особистість і група; дати характеристику малої групи, оцінити її рівень та перспективи розвитку у контексті педагогічної науки; систематизувати етапи розвитку учнівської, дитячої групи і відповідні методи роботи з групою та активом.

Питання для обговорення на занятті

1. Група, спільнота, колектив як середовище для особистості
2. Механізми групової динаміки і специфіці творчого колективу
3. Етапи та шляхи розвитку колективу.
4. Лідери у специфіці творчого колективу.

Рекомендована література

1. *Мойсеюк Н. С.* Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – 1999 .
2. Ги Лефрансуа Прикладная педагогическая психология. – СПб, 2005. – 416с.
3. Педагогіка. Хрестоматія. Уклад.: А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – К.: Знання- Прес, 2003.
4. Педагогічна майстерність: Підручн./ За ред. І.А. Зязюна. – К., 2004.
5. *Слуцкий В.И.* Элементарная педагогика или как управлять поведением человека. М., 1992
6. *Фіцула М. М.* Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2001.

Семінарське заняття № 7. Дидактика. Загальні основи теорії навчання

У результаті вивчення даної теми студент повинен

знати: основні поняття дидактики; основні етапи еволюції сучасної дидактичної системи; поняття змісту освіти як педагогічне та у контексті сучасних державних стандартів освіти, документи та нормативна література, що їх відображають.

вміти: аналізувати особливості основних дидактичних систем за визначеною структурою їх розгляду; формулювати власні судження щодо напрямів розвитку сучасної педагогічної системи;

Питання для обговорення на занятті

1. Порівняльний аналіз авторитарної та дитиноцентрованої дидактичних систем. із педагогікою співробітництва.
2. Зміст освіти в сучасній школі, його компоненти. Наукові вимоги до змісту освіти.
3. Форми та методи навчання.

Рекомендована література

1. *Мойсеюк Н. С.* Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. – 1999
2. Освітні технології. За ред. О. М. Пехоти. Навчально-методичний посібник. К., 2002.
3. Кларин М.В. Инновации в мировой педагогике. Москва-Рига., 1998.
4. Педагогіка. Учебное пособие для студентов педагогических вузов и педагогических колледжей / Под ред. П.И. Пидкасистого. – М., 1998.
5. *Підласий І. П.* Практична педагогіка або три технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. – К., 2004.
6. *Фіцула М. М.* Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2001.